

الهیاری، حمید (۱ تیر ۱۳۴۴-۳۰ تیر ۱۳۶۶)، فرمانده گردان ویژه شهدای کربلا لشکر ۳۱ عاشورا نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

الهیاری در محله خیم شهر میانه* واقع در جنوب شرقی استان آذربایجان شرقی* زاده شد. پدرش، احمد، بنا و مادرش، کبری چراغی، خانه‌دار بود. حمید شش برادر و یک خواهر داشت و پنجمین فرزند خانواده بود. وی در ۱۱ سالگی پدر خود را از دست داد (اداره ثبت احوال ...؛ فرهنگ...، ذیل نام؛ باقری وکیل آبادی).

حمید دوره ابتدایی را در ۱۳۵۱ش در دبستان محمدرضا پهلوی (نیمه شعبان فعلی) و دوره راهنمایی را در مدرسه حافظ (شهید مصطفی خمینی فعلی) این شهر گذراند؛ سپس در دبیرستان شاپور (شریعتی فعلی) نام‌نویسی و خرداد ۱۳۶۲، در رشته علوم تجربی، دیپلم گرفت (اداره آموزش و پرورش ...).

الهیاری در کنار تحصیل به ورزش کشتی نیز می‌پرداخت و در تیر ۱۳۶۶ در مسابقات کشوری به قهرمانی دست یافت (روزنامه کیهان، ۱۳۶۶ش). وی همان سال در کنکور ورودی رشته پزشکی قبول شد ولی به علت حضور در جبهه‌های جنگ، انصراف داد (باقری وکیل آبادی، زندگی‌نامه ...).

حمید در دوره نوجوانی‌اش، که با سال‌های مبارزه ملت ایران ضد حکومت پهلوی دوم (حک: ۱۳۲۰-۱۳۵۷ش) همراه بود، با حضور در راهپیمایی‌های مردمی، به این مبارزات پیوست و با وجود کمی سن، مشتاقانه در تظاهرات و پخش اعلامیه‌های انقلابی به همراه برادرانش شرکت کرد. یک شب، در مسیر بازگشت به منزل، به همراه برادرش در حال پخش اعلامیه در خیابانی واقع در چهارراه آزادی فعلی شهر میانه، پشت ساختمان مخابرات، با نیروهای نظامی حکومت پهلوی برخورد و به دلیل همراه داشتن اعلامیه، هر دو دستگیر و کتک مفصلی خوردند (الهیاری).

با پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷، وی به فعالیت‌های انقلابی خود ادامه داد و با تشکیل سازمان بسیج مستضعفین، به واحد آن نهاد در شهر میانه پیوست. او از اوایل ۱۳۶۲ش به مدت هفت ماه در پایگاه بسیج ترکمنچای به عنوان بسیجی ویژه مشغول انجام وظیفه بود (باقری وکیل آبادی، ص ۱۱۰).

حمید در اسفند ۱۳۶۲، به عضویت سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان میانه درآمد و برای گذراندن دوره آموزشی رسمی پاسداری به خاصبان* (مرکز آموزش درجه‌داری سیدالشهدا^(ع)) فعلی وابسته به نیروی زمینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعزام شد. او پس از پایان دوره آموزش با پیوستن به لشکر ۳۱ عاشورا در عملیات بدر، ۲۰ اسفند ۱۳۶۳، با رمز «یا زهرا(س)» در جبهه جنوبی، تالاب هورالهویزه (هورالعظیم، غرب دشت‌آزادگان)، با هدف قطع جاده بصره - العماره عراق، با سمت نیروی شناسایی شرکت کرد؛ که در حین عملیات از ناحیه سر و صورت مجروح و در یکی از بیمارستان‌های

شهر اصفهان بستری و پس از بهبودی نسبی به جبهه بازگشت (همو، همان‌جا؛ سپاه ...، گواهی عضویت، گواهی دوره آموزشی، گواهی مأموریت، گواهی مجروحیت؛ رشید، ص ۷۳).

وی پس از آن در عملیات والفجر ۸، در ۲۰ بهمن ۱۳۶۴، با رمز «یا فاطمه‌الزهر^(س)» در جبهه جنوبی، با هدف فتح فاو (شبه جزیره‌ای در جنوب شرقی عراق)، در سمت مسئول تیم شناسایی و غواص شرکت کرد که در این عملیات نیز از ناحیه سر مجروح و به پشت جبهه منتقل شد (حبیبی، آبادان ...، ص ۱۳۰؛ سپاه ...، گواهی مأموریت، گواهی مسئولیت، گواهی مجروحیت).

حمید پس از بهبودی نسبی دوباره به جبهه بازگشت و در عملیات‌های زیر حضور یافت: عملیات کربلای ۴، در ۳ دی ۱۳۶۵، با رمز «محمد^(ص)» در جبهه جنوبی، با هدف تصرف شهر مرزی ابوالخصب در شرق استان بصره در جنوب عراق، با همان سمت؛ عملیات کربلای ۵ در ۱۹ دی ۱۳۶۵، در منطقه شلمچه و شرق بصره، با هدف تصرف و آزادسازی این مناطق با همان سمت (سمیعی، ص ۳۳۱، ۳۳۸؛ سپاه ...، گواهی اعزام به جبهه، گواهی مسئولیت).

الهیاری، پس از عملیات کربلای ۵، در فروردین ۱۳۶۶ به فرماندهی گردان ویژه شهدای کربلا منصوب گردید. او در مراحل آماده‌سازی منطقه دوپازا در عملیات نصر ۷، ۱۴ مرداد ۱۳۶۶ با رمز یا «فاطمه‌الزهر^(س)» در منطقه عمومی استان سلیمانیه عراق با هدف انسداد معابر ضد انقلاب در غرب کشور و تصرف ارتفاع مهم دوپازا، شرکت و در سردشت آذربایجان غربی در حین شناسایی بر اثر انفجار مین، به شهادت رسید (همان، گواهی مسئولیت، گواهی مأموریت، گواهی شهادت، قلی‌زاده علیار، ص ۴۵؛ صادقی، آذربایجان غربی ...، ص ۱۸۴).

پیکر شهید حمید الهیاری پس از تشییع باشکوه مردم در گلزار شهدای شهر میانه* به خاک سپرده شد (همو). شهید حمید الهیاری فردی با ایمان و ایثارگر، آرام و سر به‌زیر، مؤقر و اهل نماز اول وقت و تلاوت قرآن بود. وی با اخلاق و رفتارش، دوستانش را شیفته خود ساخته بود. شب‌های زیادی را برای نماز شب بیدار بود. او به صلّه رحم خیلی پایبند بود. فردی متواضع و پرکار که رشادت و شجاعت‌اش بین هم‌زمانش نمونه و نسبت به خانواده بسیار مهربان بود. طوری حرف می‌زد که بقیه خود را ملزم به اطاعت از او می‌دانستند. او فردی بسیار صبور و دائم‌الوضو بود (باقری‌وکیل - آبادی، ص ۲۲، ۲۵، ۳۹؛ الهیاری).

در فرازی از وصیت‌نامه شهید آمده است: «... عزیزان، هم چون گذشته در صحنه باشید و به منافقان بگویید که نفرین شده‌اند و قرآن، آنان را اهل دوزخ می‌شمارد و حال سخنم با بی‌تفاوت‌ها به این انقلاب عظیم است. بدانید که حجت‌ها تمام شده و بهانه تراشی به کار نمی‌آید. جنگ ما جنگ حق علیه باطل است که در زمان‌های مختلف و به صورت‌های متفاوت همیشه در جنگ بوده‌اند. در این موضوع حساس نباید فقط به مادیات فکر کرد با این که کمبود و گرانی هست ولی باید به دولت جمهوری اسلامی کمک کنید. رزمندگان عزیز راه ما راه امام حسین^(ع) است. نباید گامی به عقب بگذارید. باید حسین‌وار بجنگیم و علی‌اکبرگونه شهید شویم و همچون ابوالفضل العباس^(ع) با دست‌های قطع شده، و با دهان، پرچم اسلام را حمل کنیم. امروز باید هم چون حسین^(ع) فرزندان خود را به مقابله با دشمنان دین پیامبر بفرستیم. ما به زیادی دشمن فکر نمی‌کنیم و نمی‌گذاریم شعار الله اکبر خاموش شود» (بش).

به پاس نکوداشت یاد شهید، یکی از کوچه‌های خیابان خیام جنوبی شهر میانه* به نام وی است (الهیاری). یادواره شهید حمید الهیاری همراه سایر شهدا در یادواره ۱۵۰ شهید اطلاعات لشکر ۳۱ عاشورا در ۱۳۹۴ش در دانشگاه تبریز* برگزار شد. نیز در کنگره ملی ده هزار شهید* استان آذربایجان شرقی در آذر ۱۴۰۲ در شهر تبریز، یاد و خاطره وی به همراه دیگر شهدا گرامی داشته شد (همو؛ تحقیقات ...).

مآخذ: اداره آموزش و پرورش شهرستان میانه، گواهی امتحانات، سند مورخ ۲۳ اسفند ۱۳۶۲، سند بش، موجود در اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان آذربایجان شرقی؛ اداره ثبت‌احوال شهرستان میانه، شناسنامه، سند بش موجود در همان‌جا؛ الهیاری، حسین (برادر شهید)، مصاحبه با مؤلف، ۲۵ خرداد ۱۴۰۲؛ الهیاری، حمید، وصیت‌نامه، سند بی‌تا، سند بش، موجود در اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان آذربایجان شرقی؛ باقری و کیل‌آبادی، علی، *فانوس‌های معابر (یکی از آن شش نفر)*، *زندگی‌نامه و مجموعه خاطرات شهید حمید الهیاری*، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استان آذربایجان شرقی، انتشارات ۳۱ عاشورا، تبریز، ۱۳۹۶؛ تحقیقات منتشر نشده کنگره ملی ده هزار شهید استان آذربایجان شرقی (زندگی‌نامه شهید حمید الهیاری)، بی‌تا، موجود در همان‌جا؛ حبیبی، ابوالقاسم، *آبادان در جنگ*، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی (مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس کنونی)، ۱۳۸۲ش؛ رشید، محسن، *اطلس جنگ ایران و عراق: فشرده نبردهای زمینی (۳۱ شهریور ۱۳۵۹ - ۲۰ مرداد ۱۳۶۷)*، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۹۲ش؛ روزنامه کیهان مرداد ۱۳۶۶؛ زندگی‌نامه شهید حمید الهیاری، سند بی‌تا، سند بش، موجود در همان‌جا؛ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استان آذربایجان شرقی، گواهی عضویت، گواهی اعزام به دوره، گواهی اعزام به مأموریت، گواهی مسئولیت، گواهی مجروحیت، گواهی شهادت، سند بی‌تا، سند بش، موجود در همان‌جا؛ صادقی، رضا، *آذربایجان غربی در جنگ با ضد انقلاب و دفاع مقدس*، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۹۱ش؛ *فرهنگ اعلام شهدا*، استان آذربایجان شرقی، به کوشش مرکز مطالعات و پژوهش‌های بنیاد شهید و امور ایثارگران، نشر شاهد، ۱۳۹۵ش؛ قلی‌زاده علیار، رضا، *تراشه‌های ماه، زندگی‌نامه و خاطرات شهدای واحد اطلاعات لشکر ۳۱ عاشورا (شهدای کربلا)*، تهران، نشر صریح، ۱۳۹۵ش. / یعقوب شیرزادی بناب/